

STORTINGET

Innst. 173 L

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
frå helse- og omsorgskomiteen

Prop. 8 L (2022–2023)

Innstilling frå helse- og omsorgskomiteen om Endringer i helselovgivningen (organisering av klagenemndene, behandling av personopplysninger i pasientskadesaker m.m.)

Til Stortinget

Samandrag

Hovudinnhaldet i proposisjonen

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår i denne proposisjonen endringer i pasient- og brukerrettighetsloven, helsepersonelloven, pasientskadeloven og folketrygdloven.

Departementet foreslår endringer som vil gi et mer ensartet regelverk for de klagenemndene som Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten (Helseklage) er sekretariat for. Det foreslås at medlemmer til Klagenemnda for behandling i utlandet oppnevnes for tre år av gangen, slik som for de andre nemndene. Det foreslås også at lederen for Helsepersonellnemnda og Apotekklagenemnda og lederen for Klagenemnda for behandling i utlandet gis hjemmel til å bestemme at sekretariatet kan treffe avgjørelser på vegne av nemnda. Lederen av Pasientskadenemnda har allerede slik delegeringsadgang.

Det foreslås endringer i pasientskadeloven som gjelder innhenting av taushetsbelagte opplysninger under saksforberedelsen. Det foreslås at Norsk Pasientskadeerstatning (NPE) og Pasientskadenemnda med Helseklage som sekretariat får lovhjemmel for slik informa-

sjonsinnhenting uten samtykke fra skadelidte. De aktuelle offentlige og private instansene skal etter forslaget utlevere taushetsbelagte opplysninger med hjemmel i lovbestemmelsen.

Departementet foreslår også endringer i folketrygdloven knyttet til Helseklages behandling av klager over Helfos vedtak etter folketrygdloven kapittel 5 om stønad ved helsetjenester mv. Det foreslås at Helseklage i slike saker får lovhjemmel til å innhente taushetsbelagte opplysninger fra andre offentlige og private instanser uten samtykke fra den opplysningene gjelder. Helfo har allerede slik hjemmel. Det foreslås videre at de taushetspliktreglene som gjelder for Helfo, også skal gjelde for Helseklage i saker etter folketrygdloven. Forslagene innebærer også andre mindre endringer og klargjøringer med hensyn til anvendelsesområdet for saksbehandlingsreglene i folketrygdloven § 21-11 a mv. Blant annet gjelder dette saker etter folketrygdloven kapittel 21, 22 og 25 som behandles av Helfo og Helseklage.

Departementet legger til grunn at de foreslåtte endringene vil bidra til effektivisering av saksbehandlingen i NPE, Helseklage og enkelte av nemndene, og i administrasjon av nemndene. Departementet viser til at de foreslåtte endringene i folketrygdloven også vil gi en bedre sammenheng i det aktuelle regelverket. Departementet legger til grunn at forslagene generelt sett vil bidra til en viss effektivisering, uten at det vil påløpe nevneverdig økte kostnader.

Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Tove Elise Madland, Cecilie Myrseth, Even A. Røed og Truls Vasvik, frå Høgre,

Erlend Svardal Bøe, Kristin Ørmen Johnsen og leiaren Tone Wilhelmsen Trøen, frå Senterpartiet, Tor Inge Eidesen og Hans Inge Myrvold, frå Framstegspartiet, Bård Hoksrud og Morten Wold, frå Sosialistisk Venstreparti, Marian Hussein, frå Raudt, Seher Aydar, frå Kristeleg Folkeparti, Olaug Vervik Bollestad, og frå Pasientfokus, Irene Ojala, syner til Prop. 8 L (2022–2023), der det vert lagt fram forslag om endringar i pasient- og brukarrettslova, helsepersonellova, pasientskadelova og folketrygdlova. Ein syner vidare til gjennomført skriftleg høyring, der det ikkje har kome inn nokon innspel eller merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti viser til innspill til regjeringens forslag fra Personskadeforbundet LTN, som sier at:

«Forslaget synes å ta utgangspunkt i forvaltningens behov for raskere saksbehandling og ikke på de skadde pasientenes behov for å sikre nødvendig kvalitet i saksbehandlingen».

Disse medlemmer mener dette er en tilbakemelding som må tas på alvor og som viser tydelig at det er et behov for en full gjennomgang av ordningen for å sikre god saksbehandling og nødvendig tillit til forvaltningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at Fremskrittspartiet nylig har lagt frem et forslag om en full gjennomgang av Norsk Pasientskadeerstatning (NPE) for å sikre norske pasienters rettssikkerhet. Dette forslaget skal behandles i helse- og omsorgskomiteen. Disse medlemmer mener det er nødvendig med en full gjennomgang av systemet for å sikre at pasienter får det de har krav på og ikke blir kasteballer i ofentlig byråkrati. Disse medlemmer har ved flere anledninger blitt gjort oppmerksomme på kritikkverdige forhold innenfor NPE, og mener disse må tas på alvor gjennom en full gjennomgang. Høyesterett har også påpekt behovet for en full gjennomgang av NPE.¹

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti viser til at det er kommet mye kritikk mot Norsk Pasientskadeerstatning (NPE) og Helseklage, og at det både fra pasienthold og fra advokater er stilt spørsmål ved pasienters rettssikkerhet og mulighet til å bli hørt i sakene. Disse medlemmer viser til at en stor andel av sakene blir klaget inn, og mange får gjennomslag. Dette kan være et tegn på at

saksbehandlingen ikke treffer godt nok og ikke fanger opp alle sider ved saken.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at det fra pasientorganisasjoner har kommet krav om at hele ordningen bør evalueres. Helse- og omsorgskomiteen uttrykte også sin støtte til dette i april 2020 under behandlingen av Prop. 36 L (2019–2020) om endringer i pasientskadeloven, jf. Innst. 248 L (2019–2020). Disse medlemmer mener derfor at eventuelle endringer i pasientskadeloven bør avvendes inntil det er gjort en full evaluering av hele pasientskadeordningen.

Harmonisering av organiseringa av nemndene

Komiteen syner til at Nasjonalt klageorgan for helsetenesta, kalla Helseklage, er sekretariat for fire uavhengige nemnder som handsamar klagesaker. Dette gjeld Klagenemnda for behandling i utlandet, Pasientskadenemnda, Statens helsepersonellnemnd og Apotekklagenemnda. Organiseringa av nemndene er fastsett i pasient- og brukarrettslova, helsepersonellova og pasientskadelova med tilhøyrande forskrifter. Komiteen syner vidare til at det vert foreslått endringar i organiseringa av nemndene. Det ligg føre forslag om at leiaren av Helsepersonellnemnda og Apotekklagenemnda vert gjeve fullmakt til å bestemme at Helseklage som sekretariat kan ta avgjersler på vegner av nemnda. Denne moglegheita til å delegere har allereie Pasientskadenemnda sin leiar, jf. pasientskadelova § 16 sjuande ledd.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt, legg til grunn at delegeringa vil vareta rettstryggleiken til klagaren. Vidare ligg det føre forslag om endringar i oppnemningstida til medlemmer i Klagenemnda for behandling i utlandet, frå to til tre år, slik som for dei andre klagenemndene. Fleirtalet merkar seg at det ikkje kom nokon innvendingar mot auking av oppnemningstida i Helse- og omsorgsdepartementet si høyring om forslaget. Fleirtalet merkar seg departementet si vurdering om at endringane vil gje eit meir einsarta regelverk for dei klagenemndene som Helseklage er sekretariat for, og at det vil kunne gje effektivitetsgevinst. Fleirtalet sluttar seg til forslaga om harmonisering av organiseringa av nemndene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt merker seg at flere av pasientforeningene i sine høringsinnspill til proposisjonen er tydelige på at det er en

1. Norges Høyesterett – HR-2015-1094-A – Rt-2015-591.

lav tillit til klageordningen for pasientskader. Disse medlemmer viser til at av de sakene som pasientene løfter inn for domstolen, og som ender med dom, vinner skadelidte frem i 4 av 10 saker. Det blir i tillegg til dette også inngått en del forlik mellom partene fremfor full gjennomgang i domstolen. Dette tyder på at det er svakheter ved saksbehandlingen. Tillit til forvaltningen forutsetter nettopp kvalitet i alle ledd, og hensynet til kvalitet må ha forrang fremfor rask saksbehandling. Disse medlemmer mener at det å gi utvidet fullmakt til sekretariatet i Helseklage vil bidra til å svekke tilliten ytterligere, og mener dette er feil vei å gå. Disse medlemmer vil derfor ikke støtte forslag til endring av § 7-2 andre ledd nytt sjette punktum i lov om pasient- og brukerrettigheter og forslag til endring av § 69 tredje ledd i lov om helsepersonell m.v.

Lovheimel for å innhente opplysninger utan samtykke i pasientskadesaker

Komiteen syner til at det vert foreslått ei lovending for å gje Norsk Pasientskadeerstatning lovheimel til å innhente opplysningar som er naudsynte for å greie ut erstatningssaker, utan hinder av teieplikta. Forslaget omfattar også Pasientskadenemnda. Lovheimelen vil gje Norsk Pasientskadeerstatning tilgang til å vende seg til aktuelle instansar utan hinder av teieplikta for å be om naudsynte opplysningar. Dei aktuelle instansane får da ei tilsvarende plikt til å utlevere naudsynte opplysningar til Norsk Pasientskadeerstatning utan samtykke frå den opplysningane gjeld.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Pasientfokus, legg til grunn at Norsk Pasientskadeerstatning og Pasientklagenemnda, med Helseklage som sekretariat, vil handsame dei innhenta opplysningane på ein profesjonell og sikker måte, som er i samsvar med reglar for teieplikt og anna regelverk som personopplysningslova og personvernforordninga.

Eit anna fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, meiner det er viktig at det vert gjort ei vurdering av kva for opplysningar som er naudsynte for pasientskadesaka, og at lovheimelen berre omfattar opplysningar som er naudsynte for å greie ut erstatningssak etter pasientskadelova.

Dette fleirtalet syner til at det vanskeleg å sjå føre seg ei pasientsak der det ikkje er behov for opplysningar det er teieplikt om, og at tilgangen til opplysningane vil vere vesentleg for å vurdere om det ligg føre ansvarsgrunnlag, og for å ta stilling til storleiken på ei eventuell erstatning. Vidare syner dette fleirtalet til at ein slik lovheimel vil medføre ei enklare og meir effektiv sakshandsaming. Dette fleirtalet sluttar seg til for-

slaga om lovheimel for å innhente opplysningar utan samtykke i pasientskadesaker.

Dette fleirtalet meiner det er viktig at regjeringa fylgjer opp lovendinga for å kvalitetssikre at ho bidreg til ei enklare og meir effektiv sakshandsaming, og at pasienten sin rettstryggleik vert varetaken. Dette fleirtalet fremjar på bakgrunn av dette fylgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa fylgje opp lovendinga om å innhente opplysningar utan samtykke i pasientskadesaker for å kvalitetssikre at ho bidreg til ei enklare og meir effektiv sakshandsaming. Stortinget ber regjeringa kome attende med saka på eigna måte.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti er svært skeptiske til forslaget om at NPE og Pasientskadenemnda skal få lovheimel til å innhente informasjon utan samtykke fra skadelidte. Disse medlemmer mener det er grunnleggende at det skal foreligge et samtykke fra skadelidte for at det skal kunne hentes ut taushetsbelagte opplysninger. Disse medlemmer er bekymret for at en slik endring vil kunne føre til at NPE og Pasientskadenemnda får tilgang til flere opplysninger enn de trenger, og opplysninger som kanskje ikke er relevante for saksbehandlingen, dersom dette forslaget vedtas. Det kommer også frem i forslaget at man tror at det vil kunne være besparelser ved å slutte å innhente samtykke, men dette er ikke sikkert. Disse medlemmer mener også at det bør være lett å tilrettelegge for å gi et samtykke, og at innhenting av samtykke ikke trenger å kreve mye ressurser. Det er først og fremst den skadelidtes rettssikkerhet som skal ivaretas.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener det er hensiktsmessig å gjennomgå pasientskadeordningen, slik andre partier har tatt til orde for tidligere, og viser til Dokument 8:80 S (2022–2023), Representantforslag om en full gjennomgang av Norsk pasientskadeerstatning for å sikre norske pasienters rettssikkerhet, fremmet av representanter fra Fremskrittspartiet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti er svært kritiske til et lovverk som krever at pasienter som har opplevd en skade, må si fra seg grunnleggende rettigheter og få svekket sin rettssikkerhet. Disse medlemmer viser til at flere av høringssvarene påpeker at forslaget om å fjerne krav om samtykke for å få ut taushetsbelagt informasjon er brudd på Grunnloven § 102, og artikkel 8 i Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK). I pasientskadesaker er allerede forvaltningen (staten) den sterke part,

og pasienten har lite kontroll over hvordan deres sak blir behandlet. Disse medlemmer viser til høringsvar fra Advokatforeningen, som påpeker at dette er inngripende for pasienter og gir lite gevinst for saksbehandlingen:

«Advokatforeningen mener at forslaget til lovhjemmel for innhenting av opplysninger uten samtykke i henhold til punkt 4 i forslaget, vil svekke søkerens kontroll over hvilke taushetsbelagte opplysninger som vil innhentes ved behandlingen av pasientskadesaken. Gjennomføringen av forslaget antas ikke å redusere saksbehandlingstiden eller medføre en raskere prosess i informasjonsinnhenting.»

Disse medlemmer mener derfor at å åpne opp for innhenting av sensitive helsedata uten samtykke er et svært inngripende tiltak som på ingen måte veies opp av den marginale betydningen det vil få for saksbehandlingen. At lovhjemmelen også skal gi adgang til å innhente opplysninger om andre enn erstatningssøker selv (tredjepersonskravene), er ytterligere problematisk.

Disse medlemmer påpeker også at det i liten grad er praktisk gjennomførbart at nemnda kun innhenter relevante opplysninger, da det ikke er mulig å vurdere relevans i journalnotater og epikriser før innholdet er lest. Disse medlemmer peker på at Bergen kommune i sitt høringsvar mener at en lovhjemmel vil øke arbeidsbyrden hos de som skal utlevere opplysningen, da lovtolkning og relevans må vurderes av dem.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Pasientfokus viser til at en betydelig andel av instansene som har avgitt høringsuttalelse til departementet, er skeptiske til eller uenige i forslaget om lovhjemmel for innhenting av taushetsbelagte opplysninger i pasientskadesaker, men at forslaget fra høringsnotatet likevel er fremmet, med enkelte justeringer. Disse medlemmer mener gjeldende rett, der utlevering av opplysninger baseres på samtykke, er en bedre løsning enn lovhjemmel som foreslått i proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener at hensyn til mer effektiv saksbehandling aldri kan være grunn til å svekke pasientsikkerheten og frata pasientene kontroll over egne helseopplysninger, og vil følgelig ikke støtte denne endringen i pasientskadeloven som er angitt i IV. Disse medlemmer viser til at høringsinnspill til proposisjonen fra flere pasientorganisasjoner, blant annet Norsk Pasientforening, viser at det er behov for en evaluering av Helseklage sin praktisering av ordningen i pasientskadesaker. Disse medlemmer mener at Helseklage sin praktisering av ordningen i pasientskadesaker må gjennom en full evaluering før det gjøres endringer i lovverket.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Rødt og Pasientfokus mener forslaget om lovhjemmel for innhenting av taushetsbelagte opplysninger i pasientskadesaker framstår som et uforholdsmessig inngripende tiltak i personvernet. Det må etter disse medlemmers syn være opp til skadelidte å bestemme om journaler og personopplysninger skal deles eller ikke. Norsk Sykepleierforbund og Advokatforeningen er blant instansene som er sterkt kritiske til dette forslaget. Sørlandet sykehus advarer mot at den skadelidte med forslaget mister kontrollen over egne personopplysninger, og mener at en slik lovhjemmel vil gi et svekket personvern. Også Norsk Pasientforening, Pasientskadeforeningen og flere andre instanser vektlegger hensynet til personvernet i sine uttalelser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Pasientfokus viser til at flere høringsinstanser stiller seg sterkt tvilende til om forslaget vil innebære en effektivisering av saksbehandlingen eller være kostnadsbesparende. Tvert imot påpekes det at forslaget kan gi økt arbeidsbelastning på tjenestene. Det vil bli behov for mer juridisk kompetanse når det innføres en lovbestemmelse som krever en vurdering som foreslått. Som Advokatforeningen påpeker, kan det oppstå uklarhet knyttet til rekkevidden av hva som anses som «nødvendig», og hvem som i praksis skal foreta denne vurderingen. Det opplyses i proposisjonen at det sjelden nektes samtykke til innhenting av opplysninger under behandlingen av saken i første instans, i Norsk Pasientskadeerstatning (NPE) og i andre instans, i Pasientklagenemnda, men at Helseklage har opplyst at det er en utvikling i retning av at samtykke ikke gis ved domstolsbehandlingen. Dette forslaget om lovhjemmel i stedet for samtykke framstår derfor som unødvendig og uforholdsmessig, og det er vanskelig å se at fjerning av krav om samtykke vil være arbeidsbesparende eller gi raskere saksbehandling. Disse medlemmer mener inngrepet i personvernet ikke framstår som nødvendig for å oppnå et legitimt formål, og det er vanskelig å se at fordelene med inngrepet oppveier ulempene for dem opplysningene gjelder. Disse medlemmer slutter seg på denne bakgrunn ikke til forslaget om lovhjemmel for å innhente opplysninger uten samtykke i pasientskadesaker. Disse medlemmer vil derfor ikke støtte forslagene til endring av § 10 a i lov om erstatning ved pasientskader m.v.

Endringer i folketrygdlova kapittel 21

Komiteen syner til forslaga om endringer i folketrygdlova kapittel 21 som gjev Helseklage rett til å innhente opplysningar i samanheng med behandling av klagesaker etter folketrygdlova utan hinder av teieplikta. Lovheimelen vil gje Helseklage moglegheit til å hente opplysningar det er teieplikt om frå offentlege og priva-

te instansar, utan samtykke frå den opplysningane gjeld. Dei føreslåtte endringane vil gje Helseklage likt høve til å innhente opplysningar som det Helsedirektoratet og Helfo har frå før. Komiteen vil presisere at dette ikkje vil gi myndigheitene som handsamar sakene, moglegheit til å innhente opplysningar med teieplikt utan samtykkje i større grad enn i dag, men at Helseklage kan gjere dette utan å sende saka tilbake til Helfo, som allereie har ein slik lovheimel. Tidlegare var det Helfo klage, anke og regelverk som var klageinstans, før Helseklage overtok. Komiteen legg til grunn at klageinstansen då hadde heimel til å innhente opplysningar i medhald av folketrygdlova §§ 21-3 og 21-4 mv.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Senterpartiet, Kristeleg Folkeparti og Pasientfokus, merkar seg at departementet meiner det er utilsikta at Helseklage ikkje har heimel til å innhente opplysningar, og støttar den føreslåtte endringa.

Det same gjeld dei føreslåtte reglane om at teieplikta som gjeld Helfo, også skal gjelde for Helseklage i saker etter folketrygdlova. Fleirtalet syner til at denne teieplikta er noko strengare enn teieplikta etter forvaltningslova, og støttar den føreslåtte endringa.

Fleirtalet merkar seg at forslaga inneber mindre endringar og klargjeringar med omsyn til anvendingsområdet for sakshandsamingsreglane i folketrygdlova § 21-11 a mv.

Eit anna fleirtal, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Raudt, vil syne til departementet sine vurderingar knytte til Grunnlova § 102 og EMK artikkel 8 nr. 1 om retten til respekt for privatliv og familieliv, heim og kommunikasjon. Dette fleirtalet meiner endringane ikkje vil innebere større inngrep overfor den opplysningane gjeld, ettersom Helsedirektoratet og Helfo allereie har heimel til å innhente dei opplysningane det nå vert sett fram forslag om at Helseklage skal få. Dette fleirtalet legg til grunn at endringane vil medverke til meir effektiv saksbehandling.

Teknisk endring i helsepersonellova

Komiteen syner til at det er foreslått ei lovteknisk endring i helsepersonellova § 20. Komiteen har ingen ytterlegare merknadar og støttar forslaget.

Tilråding frå komiteen

Komiteen si tilråding A I og V vert sett fram av ein samla komité.

Komiteen si tilråding A II vert sett fram av ein samla komité, bortsett frå § 7-2 andre ledd nytt sjette punk-

tum, som vert sett fram av medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Høgre, Senterpartiet, Kristeleg Folkeparti og Pasientfokus.

Komiteen si tilråding A III vert sett fram av ein samla komité, bortsett frå § 69 tredje ledd, som vert sett fram av medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Høgre, Senterpartiet, Kristeleg Folkeparti og Pasientfokus.

Komiteen si tilråding A IV vert sett fram av medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Høgre, Senterpartiet, og Kristeleg Folkeparti.

Komiteen si tilråding B vert sett fram av medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Høgre, Senterpartiet og Kristeleg Folkeparti.

Komiteen har elles ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak

A.

Vedtak til lov

om endringer i helselovgivningen (organisering av klagenemndene, behandling av personopplysninger i pasientskadesaker m.m.)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 21-3 første og andre ledd skal lyde:

En person som krever en ytelse, plikter å gi de opplysninger og levere de dokumenter som er nødvendige for at Arbeids- og velferdsetaten, Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer, *eller Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten* skal kunne vurdere om vedkommende har rett til ytelsen. Den som mottar en ytelse, plikter å underrette etaten om endringer i forhold som kan være avgjørende for om vedkommende fortsatt har rett til ytelsen eller for å kunne kontrollere ytelsens størrelse.

Arbeids- og velferdsetaten, Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer, *og Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten* kan kreve at den som mottar eller har mottatt en ytelse, gir de opplysninger og leverer de dokumenter som er nødvendige for å kontrollere ytelsens størrelse eller vilkårene for rett til ytelsen.

§ 21-4 første ledd første punktum skal lyde:

Arbeids- og velferdsetaten, Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer, *og Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten* har rett til å innhente de opplysninger som er nødvendige for å kontrollere om vilkårene for en ytelse er oppfylt, vil kunne være oppfylt eller har vært oppfylt i tilbakelagte perioder, eller for å

kontrollere utbetalinger etter en direkte oppgjørsordning.

§ 21-4 åttende ledd nytt andre punktum skal lyde:
Når Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten gir pålegg om å gi opplysninger, er departementet klageinstans.

§ 21-4 a første ledd første punktum skal lyde:
Når det foreligger rimelig grunn til mistanke om at det er skjedd eller vil skje urettmessige utbetalinger fra trygden, kan Arbeids- og velferdsdirektoratet, Helsedirektoratet, *Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten* eller særskilt utpekte enheter pålegge andre enn dem som er nevnt i § 21-4, å gi de opplysninger som er nødvendige for å avdekke eller begrense urettmessige utbetalinger fra trygden.

§ 21-4 a fjerde ledd nytt andre punktum skal lyde:
Når Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten gir slike pålegg, er departementet klageinstans.

§ 21-11 a andre ledd nytt femte punktum skal lyde:
Bestemmelsene om Helsedirektoratet i tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende for det organet Helsedirektoratet delegerer vedtakskompetanse til, og for Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten.

§ 21-11 a tredje ledd nytt andre punktum skal lyde:
Den særskilte taushetsplikten gjelder likevel bare for opplysninger om stønadstakere og andre privatpersoner.

§ 21-11 a sjettede ledd skal lyde:
Pasientjournalloven og helseregisterloven får ikke anvendelse på behandling av helseopplysninger i saker etter kapittel 5.

Nåværende § 21-11 a sjettede til åttende ledd blir syvende til nytt niende ledd.

Ny § 21-11 b skal lyde:
§ 21-11 b *Saksbehandling m.m. i saker etter kapittel 21, 22 og 25 med tilknytning til ytelser etter kapittel 5 Stønad ved helsetjenester*
Bestemmelsene i § 21-11 a gjelder også når de organene som behandler saker etter kapittel 5, behandler saker etter andre bestemmelser i kapittel 21 og etter kapittel 22 og 25.

I § 25-6 første, andre og tredje ledd skal «Helsedirektoratet» endres til «Helsedirektoratet eller det organ Helse- direktoratet bestemmer».

II

I lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasient- og brukerrettigheter gjøres følgende endringer:

§ 7-2 andre ledd fjerde punktum skal lyde:
Departementet oppnevner medlemmer og deres personlige varamedlemmer for *tre* år om gangen.

§ 7-2 andre ledd nytt sjettede punktum skal lyde:
Klagenemndas leder kan bestemme at sekretariatet kan treffe avgjørelser på vegne av nemnda.

III

I lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. gjøres følgende endringer:

§ 20 a første ledd skal lyde:
Den som skal yte spesialisthelsetjenester og tannhelsetjenester til barn, skal fremlegge politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd ved tilbud om stilling, ved inngåelse av avtale etter tannhelsetjenesteloven § 4-2 første ledd og spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 a syvende ledd, samt ved melding om åpning, overtagelse og inntreden i privat virksomhet, jf. § 18.

§ 69 tredje ledd skal lyde:
Nemndas leder kan bestemme at sekretariatet kan treffe avgjørelser på vegne av nemnda.

Nåværende § 69 tredje og fjerde ledd blir fjerde og nytt femte ledd.

IV

I lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader mv. gjøres følgende endringer:

§ 10 andre ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir andre ledd.

§ 10 a skal lyde:
§ 10 a *Innhenting av opplysninger fra andre offentlige og private instanser*

Norsk Pasientskadeerstatning kan uten hinder av taushetsplikt innhente personopplysninger som er nødvendige for utredning av en erstatningssak etter denne loven, fra følgende instanser og personer:

1. Folkeregistermyndigheten
2. helse- og omsorgstjenesten, som definert i pasient- og brukerrettighetsloven § 1-3 bokstav d
3. Arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV)
4. Helfo
5. Skatteetaten
6. tilsynsmyndigheter
7. politiet når det gjelder rapport fra rettsmedisinsk obduksjon
8. helsepersonell
9. forsikringsforetak.

Opplysningene skal gis uten ugrunnet opphold. De kan brukes i behandlingen av pasientskadesaken og kan i den forbindelse også utleveres til sakkyndige.

Med unntak av nødvendige folkeregisteropplysninger, kan det ikke utleveres taushetsbelagte opplysninger om andre enn skadelidte uten samtykke fra den som har krav på vern om opplysningene. Med skadelidte menes pasienten (primærskadelidte) og andre som søker erstatning for tap som følge av pasientskaden. Opplysninger om andre enn skadelidte i primærskadelidtes pasientjournal kan likevel utleveres dersom primærskadelidte har rett til innsyn i opplysningene etter pasient- og brukerrettighetsloven § 5-1.

Pålegg fra Norsk Pasientskadeerstatning om å utlevere opplysninger kan påklages til Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten.

Den som blir pålagt å gi opplysninger, plikter å gjøre dette uten godtgjøring unntatt i tilfeller hvor det er fastsatt godtgjøring i medhold av andre punktum. Departementet kan gi forskrift om godtgjøring for gjennomgang og utlevering av opplysninger fra pasientjournal.

Bestemmelsene i denne paragrafen gjelder tilsvarende for Pasientskadenemnda og Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten i forbindelse med klagebehandling og domstolsprøving etter kapittel 4. Departementet er klageinstans for klager over pålegg om å utlevere opplysninger.

V

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelsene skal tre i kraft til ulik tid.

Endringene i folketrygdloven §§ 21-3, 21-4 og 21-4 a, under del I, om adgang for Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten til å innhente opplysninger og plikten til å utlevere opplysninger etter pålegg fra Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten, gjelder for innhenting og utlevering av opplysninger i saker der klagen er fremsatt etter at loven har trådt i kraft.

Endringen i pasient- og brukerrettighetsloven § 7-2 andre ledd fjerde punktum under del II får virkning fra første oppnevningsperiode etter at loven har trådt i kraft.

Endringene under del IV gjelder for pasientskadesaker som er meldt til Norsk Pasientskadeerstatning etter at loven har trådt i kraft, og for saker der klage er fremsatt etter at loven har trådt i kraft.

B.

Stortinget ber regjeringa fylgje opp lovendringa om å innhente opplysningar utan samtykke i pasientskadesaker for å kvalitetssikre at ho bidreg til ei enklare og meir effektiv sakshandsaming. Stortinget ber regjeringa kome attende med saka på eigna måte.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 7. februar 2023

Tone Wilhelmsen Trøen

leiar

Hans Inge Myrvold

ordførar

